

AFVALBELEIDSKADER

Van Afval naar Grondstof

2016 - 2020

19 mei 2015

Opgesteld door:

In opdracht van :

Gemeente Oude IJsselstreek

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Landelijke en regionale ontwikkelingen.....	5
3.	Huidige situatie Oude IJsselstreek.....	7
4.	Wat wil Oude IJsselstreek bereiken?	11

1. Inleiding

Van Afval naar Grondstof

- Dit beleidskader geeft aan welke ambities en kaders de gemeente aanhoudt voor huishoudelijk afval.
- Hoe gaat Oude IJsselstreek de 75% scheidingsdoelstelling waarmaken?
- Afval = Grondstof. Door scheiding en hergebruik kan een grote bijdrage worden geleverd aan milieu en duurzaamheid

Gemeente Oude IJsselstreek streeft er naar een duurzame gemeente te zijn. Dit is niet alleen te bereiken door duurzaam bouwen, duurzame energieprojecten etc., maar ook met de wijze waarop met huishoudelijk afval wordt omgegaan. Door het ontstaan van afval zoveel mogelijk te voorkomen en geproduceerd afval maximaal te scheiden en te recyclen, wordt het verbruik van primaire schaarse grondstoffen voorkomen. Doordat bij de productie van grondstoffen meer CO₂ vrijkomt dan bij recycling van grondstoffen, kan met afvalscheiding ook de nodige CO₂-reductie worden gerealiseerd.

Waarom een nieuw afvalbeleidsplan?

Het laatste gemeentelijke afvalbeleidsplan van gemeente Oude IJsselstreek dateert van het jaar 2007. Het landelijke afvalbeleid heeft sindsdien niet stilgestaan. Voor verschillende afvalstromen is een inzamelplicht en/of producentenverantwoordelijkheid van kracht geworden (plastic verpakkingen, drankenkartons). Bij het streven van de Rijksoverheid om grondstofketens steeds verder sluitend te krijgen worden scheidingsdoelstellingen aangescherpt en gemeenten aangespoord om hun afvalinzamelsystemen te herzien. In 2020 moet 75% van het huishoudelijk afval gescheiden worden ingezameld ten behoeve van recycling en nuttige toepassing. Gemeente Oude IJsselstreek zit nu nog op een percentage van 51%. Er is dus nog een flinke weg te gaan.

Van Afval naar Grondstof

Dit beleidskader heeft de titel 'Van Afval naar Grondstof' meegekregen, dezelfde titel als het landelijke afvalprogramma. Om de landelijke scheidingsdoelstelling te kunnen halen zal op een andere wijze moeten worden omgegaan met afval. Een groot deel van ons afval bestaat uit waardevolle grondstoffen. Door ze ook als zodanig te beschouwen wordt de basis gelegd voor de transitie van Afval naar Grondstof.

Totstandkomingsproces

Dit afvalbeleidskader is in een open proces tot stand gekomen. Raadsleden en bewoners zijn in ruime mate betrokken en geconsulteerd. In september 2013 heeft een groep raadsleden aangegeven meer inzicht te willen hebben in de verschillende inzamelmethodes om tot betere afvalscheiding te komen. Dat heeft in mei 2014 geresulteerd in een excursie naar onder meer de gemeenten Bronckhorst en Dalfsen en inzamelbedrijf ROVA. Vervolgens is de groep met raadsleden nog enkele keren bijeen geweest met de beleidsadviseurs van de gemeente om de mogelijkheden en consequenties van de afvalinzameling na te gaan. Dit heeft uiteindelijk

geresulteerd in een notitie met uitgangspunten en overwegingen op basis waarvan dit beleidskader is geschreven. De uitwerking van het beleidskader naar een concreet maatregelpakket is vastgelegd in het uitvoeringsplan.

Bewonersconsultatie

Ofschoon in 2013 de bewoners van Oude IJsselstreek al uitgebreid waren geconsulteerd, is dat eind 2014, nog een keer gebeurd. Enkele nieuwe inzichten, opgedaan tijdens de excursie met raadsleden, waren nog niet voorgelegd aan bewoners. Vandaar de tweede consultatieronde. Door middel van straatinterviews en enquêtes is een goed beeld ontstaan hoe de burger aankijkt tegen maatregelen waarmee de afvalscheiding kan worden gestimuleerd.

Reikwijdte

Dit beleidskader richt zich primair op de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval (waaronder ook grof huishoudelijk afval). De inzameling van bedrijfsafval en de straatreiniging (vegen, verwijderen zwerfafval) vallen buiten de reikwijdte van dit stuk. Voor bedrijfsafval bestaat geen gemeentelijke zorgplicht.

Opbouw van het plan

Dit rapport bestaat uit 4 hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt een opsomming van de landelijke beleidsontwikkelingen en trends waarmee rekening is gehouden bij het schrijven van het onderliggende beleidskader. In hoofdstuk 3 wordt de uitgangssituatie van gemeente Oude IJsselstreek geschetst. In hoofdstuk 4 wordt de visie en strategie voor de komende beleidsperiode uitgewerkt.

2. Landelijke en regionale ontwikkelingen

Waarmee moet de gemeente rekening houden?

- Rijksoverheid zet sterk in op transitie van afval naar grondstof: 75% afvalscheiding in 2020.
- Gescheiden inzameling drankenkartons
- Afschaffing statiegeld grote PET-flessen
- Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het sorteren van plastic afval.

Er is een aantal ontwikkelingen waarmee rekening moet worden gehouden bij het bepalen van het afvalbeleid van gemeente Oude IJsselstreek:

Afval en duurzaamheid

Het gemeentelijk afvalbeheer is al lang geen op zichzelf staande verantwoordelijkheid meer en wordt in toenemende mate in verband gebracht met andere maatschappelijke verantwoordelijkheden zoals duurzaamheid en milieu. Door de toenemende bevolkingsgroei en consumptie neemt de vraag naar grondstoffen alsmaar toe. Aan die vraag (naar primaire grondstoffen) lijkt bijna niet meer te voldoen zonder ook gebruik te maken van grondstoffen die uit de afvalrecycling zijn opgewerkt. Afvalscheiding draagt bij aan het sluiten van productie- en consumptieketens, ofwel het bewerkstelligen van de circulaire economie. Door het opnieuw inzetten van afval als grondstof wordt de productie van primaire grondstoffen beperkt en het nodeloos verbranden van waardevolle grondstoffen tegengegaan. Doordat de productie van primaire grondstoffen meer fossiele brandstoffen vergt dan het opwerken van secundaire grondstoffen uit afval, wordt er bovendien CO₂ gereduceerd en daarmee klimaatverandering tegengegaan.

Landelijke scheidingsdoelstelling omhoog naar 65% - 75%

In het Landelijk afvalbeheerplan 2009-2021 (LAP-2) wordt ook de koppeling tussen afval- en duurzaamheidsbeleid gelegd. Beoogd wordt om de milieudruk van producten zoveel mogelijk te reduceren door het sluiten van ketens. Als doelstelling wordt gesteld dat 60% van al het huishoudelijk afval nuttig moet worden toegepast in het jaar 2015. Door voormalig staatssecretaris Atsma is deze doelstelling aangescherpt tot 65%. Recent heeft staatssecretaris Mansveld daar een lange termijn doelstelling van 75% voor 2020 aan toegevoegd.

Landelijk Programma Van Afval Naar Grondstof (VANG)

Vanaf 2013 werkt het Rijk samen met andere maatschappelijke partijen aan het programma Van Afval Naar Grondstof. Hoofddoel van het programma is om de transitie naar een circulaire economie te bevorderen. Daartoe zijn 8 operationele doelstellingen geformuleerd en uitgewerkt, waaronder het circulair ontwerpen van producten, het verduurzamen van consumptiepatronen, en ook het verbeteren van de afvalscheiding en inzameling. De bedoeling is om samen met gemeenten te komen tot een plan van aanpak met acceptabele, realistische doelstellingen. Inmiddels is het landelijke uitvoeringsprogramma VANG verschenen met een viertal actielijnen om afvalpreventie en afvalscheiding van huishoudelijk afval te stimuleren.

Gescheiden inzameling drankenkartons

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het (gescheiden) inzamelen van huishoudelijk afval. Voor enkele afvalstromen zijn producenten (financieel) verantwoordelijk gesteld voor de gescheiden inzameling en verwerking van het afval. Op dit moment geldt er producentenverantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld elektrische apparaten, batterijen en de verpakkingstromen papier, glas en plastic. In opdracht van de producenten voeren de gemeenten de gescheiden inzameling uit, waarvoor zij een inzamelvergoeding ontvangen. Sinds 2015 bestaat er ook een inzamelvergoeding voor drankenkartons. Met de huidige stand van de techniek is het ook mogelijk om drankenkartons gecombineerd met plastic verpakkingafval en blik in te zamelen, en het na te scheiden. Voor gemeente Oude IJsselstreek lijkt dit een interessante optie. De burger hoeft in dat geval niet te worden belast met een extra opslag- en inzamelmiddel. Wel dient te worden afgevraagd of de plastic(hero)zak volstaat voor deze gecombineerde afvalstroom, die in volume fors zal toenemen. Zeker als ook het statiegeld voor grote PET-flessen wordt afgeschaft.

Afschaffing statiegeld grote PET-flessen

Onderdeel van de afspraken die tussen VNG, het Rijk en het bedrijfsleven zijn gemaakt in het kader van de inzameling van verpakkingafval, is de mogelijke afschaffing van statiegeld op grote PET-flessen. In eerste instantie was het de bedoeling om deze afspraak per 1 januari 2015 te effectueren. Nu wordt de datum van 1 januari 2016 genoemd. Indien de afspraak geëffectueerd wordt, betekent dit een forse volumestijging van de plastic verpakkingstroom.

Sorteren en vermarkten verpakkingmateriaal door gemeenten

Vanaf 2015 zijn gemeenten niet alleen verantwoordelijk voor de gescheiden inzameling van verpakkingen, maar ook voor het mechanisch (na)sorteren van verpakkingen. Het betreft vooral de nascheiding van plastic verpakkingen op kunststofsoort, en het er uit filteren van drankenkartons en blik (indien deze stromen in combinatie worden ingezameld). De vergoeding die gemeenten krijgen uitbetaald hebben dan geen betrekking meer op de ingezamelde hoeveelheid maar op de hoeveelheid plastic die na sortering aan de gestelde kwaliteitseisen voldoet. Indien gewenst mogen de gemeenten het uit gesorteerde verpakkingafval zelf vermarkten (facultatief).

Verbrandingsbelasting

Om scheiding en hergebruik aantrekkelijker te maken ten opzichte van het verbranden van afval, is op 1 januari 2015 een verbrandingsbelasting ingevoerd. Voor iedere ton restafval die naar de verbrandingsoven wordt afgevoerd wordt 13,- belasting geheven. Voor restafval dat in het buitenland wordt verbrand (Oude IJsselstreek voert het restafval af naar Sita Coevorden, net over de grens) geldt eveneens de verbrandingsbelasting, echter deze gaat pas in vanaf 1 juli 2015.

Steeds meer gemeenten passen serviceniveau restafval aan

In de afgelopen jaren heeft het stimuleren van preventie en hergebruik van huishoudelijk afval voornamelijk vorm gekregen door het verlenen van meer service op grondstoffen. Ondanks dat er voor praktisch alle componenten uit van het huishoudelijk afval gescheiden faciliteiten bestaan, belanden nog zeer veel grondstoffen in het restafval. Dit komt mede door het feit dat de faciliteiten voor restafval ongewijzigd zijn gebleven: de verleiding blijft daardoor aanwezig om al het afval in de (te grote) restafvalbak te gooien. Steeds meer gemeenten passen om die reden het serviceniveau voor restafval aan door bijvoorbeeld de inzamelfrequentie te verlagen, restafval niet meer op te halen maar te laten brengen, of een kleinere minicontainer te verstrekken. Ook de notoire niet-scheiders worden in dat geval gedwongen om op een andere manier met hun afval om te gaan. Gemeenten die deze maatregelen doorvoeren ervaren het effect ervan: 30 tot 40% minder restafval.

3. Huidige situatie Oude IJsselstreek

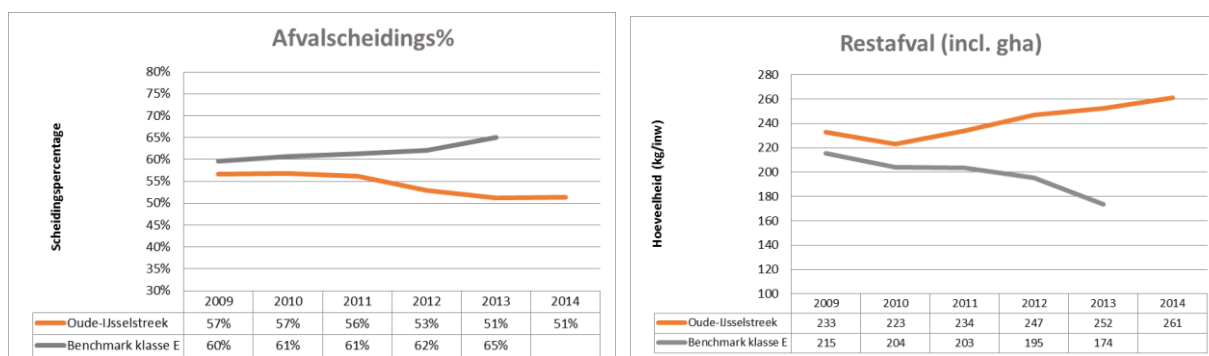
Hoe doet Oude IJsselstreek het in de benchmark?

- **Milieu:** beduidend minder goed dan de benchmark. Hoeveelheid restafval is zeer hoog, en neemt toe (tegen de trend in).
- **Dienstverleningsniveau:** lager dan bij andere vergelijkbare gemeenten, met name door ontbreken van een eigen afvalbrennpunt.
- **Kosten:** lager dan gemiddeld, door laag verbrandingsstarief restafval en ontbreken afvalbrennpunt.

In 2014 heeft gemeente Oude IJsselstreek meegedaan aan de Benchmark Huishoudelijk Afval van Rijkswaterstaat en de NVRD. In deze benchmark zijn de afvalprestaties van Oude IJsselstreek vergeleken met gemeenten met een zelfde mate van hoogbouw (KLASSE E: 0 t/m 7% hoogbouw), waaronder Lochem, Aalsmeer, Bellingwedde en Gilze en Rijen. Hieronder worden de belangrijkste uitkomsten van de benchmark geanalyseerd op de prestatiegebieden milieu (afvalscheiding), dienstverlening en kosten.

Milieuprestaties (afvalscheiding)

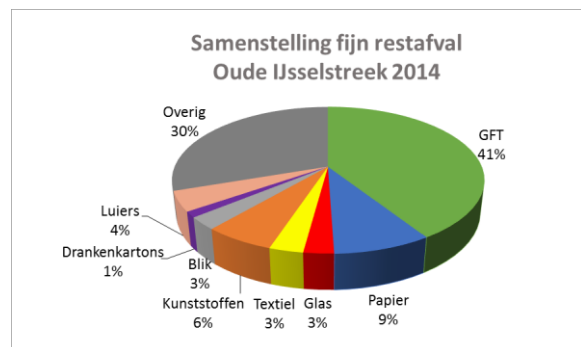
De benchmark onderscheidt twee kernindicatoren op milieu: het afvalscheidingspercentage en de hoeveelheid restafval (inclusief grof afval). In onderstaande figuren zijn beide indicatoren weergegeven, waarbij de grijze lijn het verloop van de benchmark weergeeft, en de oranje lijn het verloop van de gemeente Oude IJsselstreek.

Het volgende valt op:

- Daar waar de benchmark een oplopende trend laat zien in het scheidingspercentage en een dalende trend in de hoeveelheid restafval, laat gemeente Oude IJsselstreek juist precies het tegenovergestelde zien: het afvalscheidingspercentage neemt af en de hoeveelheid restafval neemt toe.
- Sinds 2009 is het totale scheidingspercentage van Oude IJsselstreek afgenomen van 57% naar 51%. De benchmark laat juist een toename zien van 60% naar 65%. De reden dat Oude IJsselstreek tegen de trend in gaat is niet goed verklaarbaar. Evenals bij andere gemeenten is Oude IJsselstreek in 2009/2010 gestart met het gescheiden ophalen van plastic verpakkingen. Hierdoor wordt er meer huishoudelijk afval apart opgehaald, maar dit is niet terug te zien in de afname van de hoeveelheid restafval.

- Sinds 2009 is de hoeveelheid restafval in Oude IJsselstreek met 12% toegenomen (van 233 naar 261 kg per inwoner per jaar), terwijl de benchmark juist een afname laat zien van bijna 20% (van 215 naar 174 kg per inwoner per jaar). Dat de benchmark een afname laat zien is goed verklaarbaar: door de economische recessie wordt er minder geconsumeerd en minder afval geproduceerd, en door de toename aan scheidingsfaciliteiten (bijvoorbeeld voor plastic) wordt er beter afval gescheiden hetgeen resulteert in minder restafval.
- Gemeente Oude IJsselstreek heeft geen containermanagementsysteem op de restafvalcontainers en de meeste verzamelcontainers zijn vrij toegankelijk (geen toegangsregistratie/ pasjessysteem). Hierdoor heeft de gemeente geen grip op het restafval dat door huishoudens wordt aangeboden. Daarnaast heeft het ook geen grip op het bedrijfsafval dat mogelijk gratis meelift op de huishoudelijke voorzieningen.

- Ten opzichte van andere gemeenten (benchmark) worden gemiddelde scheidingsresultaten behaald op groente-, fruit- en tuinafval en papier en matige resultaten behaald op glas en plastic verpakkingafval.
- In 2014 werd iets meer dan de helft (51%) van het (grof) huishoudelijk afval van Oude IJsselstreek gescheiden ingezameld. De landelijke scheidingsdoelstelling van 65%/ 75% wordt daarmee nog niet gehaald. De afstand tot de benchmark (gemiddeld 65%) is aanzienlijk. Steeds meer gemeenten voeren een prijsprikkel in (tariefdifferentiatie: 'de vervuiler betaalt') en/ of beperken het serviceniveau op restafval. Het benchmarkgemiddelde komt daardoor steeds hoger te liggen.
- De matige scheidingsresultaten van Oude IJsselstreek zijn terug te zien in de sorteertanalyses die jaarlijks worden uitgevoerd. Bijna 70% van het restafval bestaat uit herbruikbare afvalstromen (gft, papier, glas, textiel) die er eigenlijk niet in thuis horen.
- Indien alle herbruikbare stromen die nu nog in het restafval zitten apart zouden worden aangeboden, wordt een scheidingspercentage gerealiseerd van 87% en resteert er slechts 65 kilo restafval per inwoner per jaar.

Dienstverlening

In de gemeentelijke Benchmark Afvalscheiding wordt het dienstverleningsniveau gekwantificeerd aan de hand van een vragen-scorelijst, waarbij ophaalfrequenties en voorzieningsdichtheden de hoogte van de score bepalen. Oude IJsselstreek laat daarbij een lagere score zien dan het benchmarkgemiddelde.

	Oude-IJsselstreek score	Benchmark score	Oude-IJsselstreek t.o.v. KLASSE E
Inzameling grondstoffen	134	116	●
Inzameling restafval	32	43	●
Milieustraat	0	96	●
Totaal score	167	243	●

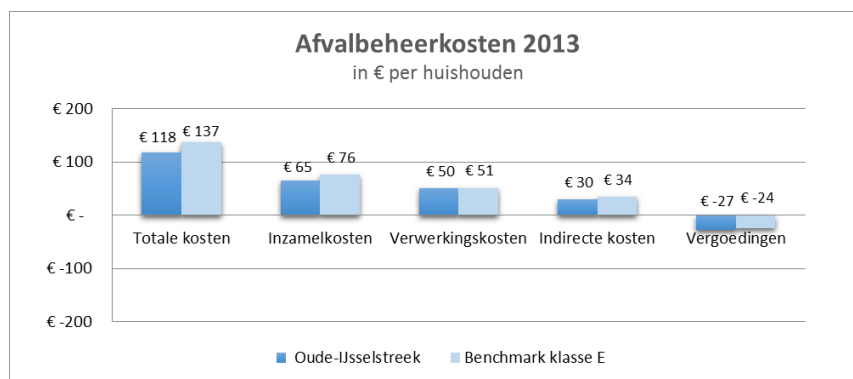
De dienstverlening voor de inzameling van grondstoffen scoort hoger dan gemiddeld. Voor de meeste grondstoffen (gft, papier, textiel, plastic) heeft de gemeente laagdrempelige haalsystemen.

De dienstverlening voor restafval is onder gemiddeld, maar kan vanuit milieu-optiek ook worden opgevat als positief. Hoe minder dienstverlening op restafval, hoe meer de druk komt te liggen op afvalscheiding.

De lager dan gemiddelde totaalscore van Oude IJsselstreek is vooral te wijten aan het ontbreken van een gemeentelijk afvalbrengpunt waar burgers grof afval gescheiden heen kunnen brengen.

Kosten

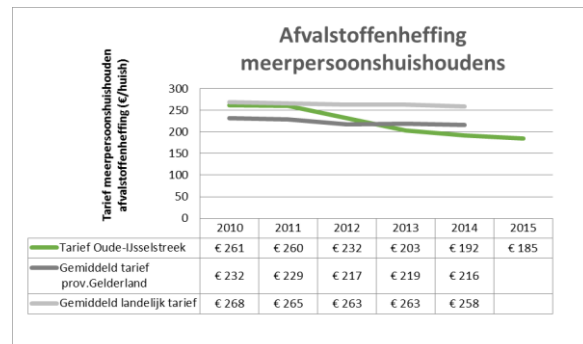
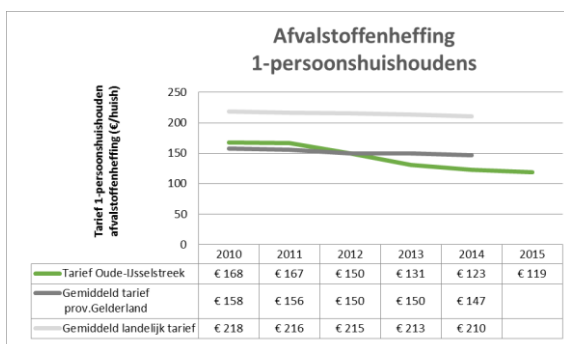
De totale afvalbeheerkosten van gemeente Oude IJsselstreek bedragen 1,9 miljoen euro per jaar. Dit zijn de kosten voor de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval, inclusief de inkomsten vanuit het Afvalfonds en de regiekosten (beleid, communicatie) en overhead. Per aansluiting gaat het om een bedrag van gemiddeld € 118,-. In de hierna weergegeven figuren zijn de kosten vergeleken met de kosten uit de Benchmark Huishoudelijk Afval van Rijkswaterstaat/ NVRD (KLASSE E).

De volgende punten vallen op:

- Gemeente Oude IJsselstreek is bijna 15% goedkoper dan de benchmark (€ 118,- per aansluiting versus 137,- per aansluiting).
- Het verschil wordt vooral gemaakt op de inzameling. De inzamelkosten per aansluiting voor restafval, groente- fruit- en tuinafval en glas zijn beduidend lager dan bij andere gemeenten.
- Ook het ontbreken van een eigen gemeentelijke milieustraat draagt bij aan de lage inzamelkosten per aansluiting.
- De verwerkingskosten van Oude IJsselstreek zijn gemiddeld. Het voordeel van de relatief lage verwerkingstarieven voor restafval en gft worden teniet gedaan door het hoge restafvalaanbod.
- De indirecte kosten (beleid, communicatie, handhaving, inningkosten heffing) zijn gemiddeld.

De afvalstoffenheffing

- De afvalbeheerkosten worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Het tarief dat huishoudens betalen is afhankelijk van de grootte van het huishouden. In 2014 betaalden eenpersoonshuishoudens € 123,- per jaar en meerpersoonshuishoudens € 192,- per jaar.
- In vergelijking met provinciaal en landelijk gemiddelde tarieven doet Oude IJsselstreek het zeer goed. Daar waar Oude IJsselstreek een dalende trend laten de landelijke en provinciale tarieven een stabiel beeld zien.
- De afvalstoffenheffing is niet zonder meer vergelijkbaar met de afvalbeheerkosten per huishouden zoals eerder weergegeven. Uit de heffing worden ook andere kosten gedekt, waaronder die voor straatreiniging, btw-compensatie en kwijtscheldingen, die niet tot de afvalbeheerkosten worden gerekend.

Samenvattend

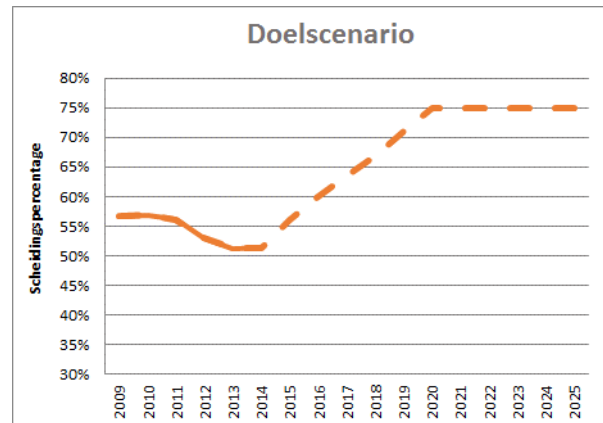
Met een lager dan gemiddeld dienstverleningsniveau houdt gemeente Oude IJsselstreek weliswaar de afvalbeheerkosten en de afvalstoffenheffing laag, maar zijn ook de afvalscheidingsprestaties onder gemiddeld. Zorgwekkend is de almaar toenemende hoeveelheid restafval.

Op basis van sorteeranalyses van het restafval kan worden opgemaakt dat er nog veel herbruikbare afvalstromen in het Oude IJsselstreek restafval zitten. Potentie genoeg om het scheidingspercentage verder te verhogen.

4. Wat wil Oude IJsselstreek bereiken?

Ambities en voorwaarden

- 75% afvalscheiding in 2020
- De afvalstoffenheffing stijgt niet als gevolg van VANG
- Burgers blijven tevreden over de wijze waarop afval gescheiden wordt ingezameld
- De vervuiler betaalt: voor een grotere minicontainer restafval moet meer worden betaald

Afvalvisie Oude IJsselstreek

Gemeente Oude IJsselstreek wenst op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze uitvoering te geven aan haar wettelijke zorgplicht ten aanzien van het inzamelen van huishoudelijk afval. Duurzaam afvalbeheer is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Door meer afval als grondstof in te zamelen en her te gebruiken, wordt de productie van nieuwe grondstoffen vermeden, energie bespaard en de uitstoot van CO₂ gereduceerd.

De milieu-ambitie mag niet ten koste gaan van de afvalstoffenheffing. Met andere woorden, ook voor de komende jaren wordt veel belang gehecht aan een betaalbare, gebruiksvriendelijke afvalinzameling.

In principe betaalt iedereen dezelfde afvalstoffenheffing, echter mensen die een grotere restafvalcontainer nodig hebben omdat ze meer restafval hebben en minder afval scheiden, zullen meer afvalstoffenheffing gaan betalen. Dit geldt alleen voor restafval.

75% afvalscheiding in 2020

In 2020 wenst de gemeente Oude IJsselstreek 75% van het huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen ten behoeve van hergebruik en nuttige toepassing. Dit is conform de doelstelling die het kabinet in het kader van het landelijke VANG-programma heeft vastgesteld.

Zoals in hoofdstuk 3 is geconstateerd zit de gemeente op dit moment in een dalende trend: het scheidingspercentage is de afgelopen 5 jaar gedaald tot 51% in 2014. Er zal dus een trendbreuk moeten plaatsvinden.

In de tabel op de volgende pagina is aangegeven welke transitie van Afval naar Grondstof zal moeten plaatsvinden om de 75% doelstelling te halen. Op dit moment wordt er jaarlijks gemiddeld 261 kilogram per inwoner aan restafval afgevoerd naar de verbrandingsoven. Daarvan is 175 kilogram grondstoffen. Om de 75% doelstelling te behalen zal 131 kilogram restafval moeten worden omgebogen naar grondstoffen.

	Hoeveelheid ingezameld 2014 (in kg/ inw)	Wat zit er nog in het restafval? (in kg/ inw)	Beoogde toe-/ afname (in kg/ inw)	Beoogd afvalaanbod 2020 (in kg/ inw)
Restafval	255		-121	134
Restafval preventie			-10	-10
Grof restafval	6		0	6
Restafval totaal	261		-131	130
GFT	129	104		129
Papier	63	21		63
Glas	21	7		21
Textiel	6	7		6
Plastic	11	15		11
Blik	0	6,8		0
Drankenkartons	0	3,1		0
Kca	1			1
Blad	0			0
Luiers	2	11		2
Gescheiden grof afval	43			43
Totaal	537	175		527
waarvan brongescheiden	276		121	397
Nascheiding fijn restafval	0			0
Nascheiding grof restafval	0			0
Restafval na nascheiding	261		-131	130
Totale scheiding	51%			75%

Op welke afvalstromen moet worden gefocust?

Vanuit milieu-oogpunt zijn textiel, klein chemisch afval en elektronische apparatuur prioritaire afvalstromen. Ook leer (verwerkt in meubels en kleding) verdient vanuit milieu-optiek aandacht. De afvalstromen die het zwaarst meewegen in het totale scheidingspercentage en het realiseren van de 75% doelstelling, zijn de bulkstromen groente-, fruit en tuinafval (gft), oud papier, pmd (plastic verpakkingen, metalen en drankenkartons) en grof huishoudelijk afval. Gemeente Oude IJsselstreek zal zich dan ook met name richten op het verbeteren van de scheiding van gft, papier, plastic en grof huishoudelijk afval.

Voorlopig heeft bronscheiding de voorkeur

De grondstoffen worden zoveel mogelijk door middel van **bronscheiding** terug gewonnen uit het restafval. Dit levert kwalitatief goede materiaalstromen op die hoogwaardig kunnen worden hergebruikt en/ of nuttig kunnen worden toegepast. Het volledig achteraf mechanisch scheiden van fijn restafval (nascheiding) levert op dit moment nog niet de gewenste hoogwaardige kwaliteit en is over het algemeen duurder dan bronscheiding¹. Indien dit op termijn verandert, kan een grotere rol voor **nascheiding** worden overwogen om de scheidingsdoelstellingen te realiseren. Voor een combinatie van droge afvalstromen (bijvoorbeeld een mix van plastic verpakkingsafval, drankenkartons en blik) zijn al wel goede nascheidingstechnieken beschikbaar, die ook al worden toegepast.

Dienstverlening optimaliseren

Het scheiden van afval moet voor iedere bewoner eenvoudig zijn. Dit kan worden bereikt door bestaande voorzieningen te optimaliseren en of uit te breiden en hierover (nog) beter te communiceren.

¹ Nederlandse gemeenten die nu al aan nascheiding doen, doen dat veelal in aanvulling op scheiden aan de bron.

Uit de landelijke benchmark Huishoudelijk Afval blijkt de minicontainer een zeer effectief en efficiënt inzamelmiddel te zijn voor de inzameling van grondstoffen (waaronder papier en plastic verpakkingsafval, drankkartons en blik). Gemeenten die een minicontainer voor papier hebben ingevoerd zamelen gemiddeld 20 tot 30% meer papier in dan gemeenten die het papier in losse bundels ophalen. Hetzelfde geldt voor plastic verpakkingsafval (50 tot 100% meer respons). Het succes van de minicontainer is enigszins verklaarbaar: naast een goed inzamelmiddel is het ook een goed opslag/bewaarmiddel dat ook buiten in de tuin kan worden gestald. Ruimtebeslag wordt als belangrijkste nadeel gezien. Toch blijkt dat dit ook veelal een kwestie van gewenning te zijn.

Gemeente Oude IJsselstreek zal het afval scheiden vooral stimuleren door voor een aantal grondstofstromen minicontainers in te voeren. Het gebruik van deze nieuwe voorzieningen kan extra worden gestimuleerd door het gebruik van de voorziening voor restafval te ontmoedigen. Bijvoorbeeld door de restafvalbak minder vaak te legen of een kleiner formaat restafvalcontainer in te voeren en burgers extra te laten betalen die een groter formaat container nodig hebben omdat ze hun afval niet goed scheiden.

Kostenneutraliteit

De hoge milieuableidingsambities mogen niet ten koste gaan van de portemonnee van de burger. De mogelijkheden daartoe zijn aanwezig. Voor de meeste herbruikbare afvalstromen gelden lagere verwerkingstarieven dan voor restafval, of worden zelfs inkomsten verkregen. Uiteraard zal ook rekening moeten worden gehouden met extra (investerings)kosten om het inzamelsysteem aan te passen, of de communicatie te versterken. De ervaring leert echter dat scheiding stimulerende maatregelen voor papier, textiel en plastic verpakkingsafval, zichzelf terug verdienen. Hoe effectiever de maatregelen, hoe meer geld ze opleveren, hoe sneller de investering is terugverdiend.

Kostenverdeling en afvalstoffenheffing

Oude IJsselstreek streeft naar een eerlijker verdeling van de afvalkosten. In principe betaalt iedereen evenveel, maar mensen die niet goed hun afval scheiden en daardoor veel restafval hebben, gaan meer betalen.

Op dit moment (2015) differentieert de gemeente de afvalstoffenheffing op basis van de grootte van het huishouden. Voor één-persoonshuishoudens is het afvalstoffentarief ongeveer 40% lager dan het meer-persoonshuishoudentarief. Huishoudens die een extra restafval- of gft-minicontainer willen hebben betalen daarvoor een toeslag.

Het eerlijker verdelen van de afvalkosten kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Overwogen kan worden om de afvalstoffenheffing niet meer naar huishoudgrootte te differentiëren maar naar volume van de restafvalcontainer. Iedereen krijgt een 140 liter minicontainer voor restafval hetgeen normaliter (juiste afvalscheiding) voldoende is. Mensen die niet goed hun afval scheiden en daardoor veel restafval hebben kunnen een grotere minicontainer voor restafval krijgen (240 liter) maar betalen daarvoor wel een toeslag op de afvalstoffenheffing.

Van beleidskader naar uitvoeringsplan

Op basis van de hiervoor beschreven ambities, uitgangspunten en kaders zal een uitvoeringsplan worden opgesteld. In het uitvoeringsplan worden concrete maatregelen weergegeven die moeten leiden tot de resultaten die we in dit afvalbeleidskader hebben vastgelegd. De maatregelen geven een duidelijk beeld van de veranderingen die voortkomen uit het beleid. Het kader geeft echter ruimte voor verschillende maatregelen die het zelfde resultaat kunnen geven.

Begrippenlijst

Afvalbrennpunt	Een centraal gelegen gemeentelijk depot waar burgers (grof) afval kunnen aanbrenen
Afvalverwijdering	Inzamelen en verwerken van afvalstoffen
Afvalpreventie	Voorkomen dat afvalstoffen ontstaan
Bronscheidingspercentage	Het percentage huishoudelijk afval dat aan de bron gescheiden wordt ingezameld ten behoeve van hergebruik (bouw en sloop afval niet meegerekend).
Grof huishoudelijk afval	Huishoudelijke afvalstoffen die te groot en/of te zwaar zijn om in een inzamelmiddel te worden aangeboden
Hergebruik	Het als product of materiaal opnieuw gebruiken van een afvalstof
Huishoudelijk afval	Afvalstoffen die vrijkomen bij huishoudens
Inzamelmiddel	Een voor de inzameling van afvalstoffen bestemd bewaarmiddel, bijvoorbeeld een minicontainer, verzamelcontainer of stadsemmer
Pmd	Plastic verpakkingsafval, metalen en drankenkartons
Scheidingspercentage	Totale hoeveelheid van een component die gescheiden wordt ingezameld als percentage van de totale hoeveelheid die vrijkomt van de betreffende component (ook wel <i>scheidingspercentage per afvalcomponent</i> genoemd)
Verwerking	Nuttig toepassen of verwijderen van afvalstoffen
Voorzieningenniveau	Totaal aan diensten en middelen die aan de bewoner ter beschikking worden gesteld
Nuttige toepassing	Afvalstoffen die als product, materiaal, brandstof of opvulmateriaal worden hergebruikt.
Nascheiding	Het achteraf bij de eindverwerker sorteren en scheiden van afvalstoffen op materiaalsoort zodat deze nuttig kunnen worden toegepast